

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razun nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto . . . . . gld. 21—
Za samo večerno izdanje . . . . . 12—

Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 26. Cesar se je danes zjutraj povrnil semkaj iz Gödöllö.

Dunaj 26. Vojno ministersvo je določilo, da se dan 2. decembra praznuje v vseh vojaških eraričnih podjetjih, a plače da se izplačajo tudi za ta dan.

Dunaj 26. (Gospodska zbornica.) Zbornica je sklepala o predlogu predsednikovem, naj se v posvetovanje o nagodbenih predlogah voli posebna komisija, obstoječa iz 25 členov, med katerimi naj bo 5 členov kvotne deputacije. Na to je rešila zakonske načrte, ki so bili na dnevnem redu. Potem so se volili člani gornje komisije. Konečno se je vršila tajna seja.

Berolin 26. Državni zbor se skliče za dan 6. decembra.

Potsdam 26. Nemška cesarska dvojica je prispela ob 11. uri predpoludne semkaj, kjer jo je sprejelo ukupno državno ministerstvo. Državni kancelar je izrazil svoje veselje o srečni povrnitvi cesarske dvojice. Cesar je ministrom prijavil vspehe svojega potovanja na Vstok, je govoril o političkem položaju ob Sredozemskem morju in je izrazil svojo zadovoljnost na doseženih vspehah.

Bukarešta 27. Zasedanje parlamenta se je otvorilo s prestolnim govoru kralja.

Genova 27. Močan vihar je razbil svetilnik na pomolu Galiera; promet na železnici je pretrgan, vse hiše na morskem obrežju so resno poškodovane, nekaj se jih je porušilo. Nemška križarka »Hertha« je zadela ob ladji »Sylla«. Obe ladiji sta lahko poškodovani.

San Remo 27. Hud vihar je na zahodni strani močno poškodoval pristaniščno obrežje. Več otrok so zgrabili valovi in jih potegnili seboj; rešili so jih samo pet. Tudi v pokrajini je vihar napravil mnogo škode.

Pariz 27. Neki list poroča, da se je Esterhazy v Amsterdamu predvčeršnjem ukreal v ladjo, ki je namenjena v Ameriko.

Atene 26. Poslaniki štirih velevlastij so kralju slovesno naznanili imenovanje princa Jurija višim komisarjem na Kreti. Kralj je odobral, da je prine vsprejel to mesto in je v njegovem imenu izrazil zahvalo, zatrjuje, da bode storil prine vse kar je v njegovi moči, da se napravi mir na otokih.

S severa.

III.

»Jednim z pozorhodnejših a diložitejših zjev v našem chorvatskem narodno-političnem životu jest nové a ve sych začateich dosti močné hnutí ktere ovládlo srdce značné části naši chorvatské mladeži. Minime tu dorost strédoskolský i universitní. Je to potěsitelný zjev za nynějšich smutných, rozháraných poměrů srbochorvatských.« — (»Slov. Přehled«, č. 1, str. 38.)

Da! Tešilen je to znak za naše razmere, no, pa tudi ne samo tešilen, temveč tudi . . .

V življenju Hrvatov v Banovini vidimo dva zelo pomenljiva dogodka, ki sta tudi neposredna posledica naše prošlosti in nekaka devisa naše — bodočnosti.

Na jesen 1895. l. so bili pred sl. sodiščem v Zagrebu hrvatski dijaki, na jesen 1897. l. pak hrvatski kmetje. Tako leta 1895. in leta 1897. so bili zatvori polni . . . 1895. l. sicer se ni bilo vrvi, no 1897. l. je bila tudi ta. Na večalih so l. 1898. zvršili svoje bedno življenje prosti kmetje iz tužnega Sjeničaka, kjer se je l. 1897. odigral početak strašne tragedije. To so bili Marta Lončar, Tomo Lončar in Sava Manojlović. Zob za zob — glava za glavo! Za tri uradnike — tri kmete. Žalostna je bila sobota, 30. dan aprila letošnjega leta. Sprehajajočemu se ob 6. uri zjutraj po Zrinjevcu v Zagrebu, mi je bilo grozno pri duši. Ni mi prijala atmosfera, da-si drugače prekrasnega sprehajališča . . .

Hrvatski dijaki so bili obsojeni na par mesecev. Sodišče je zadostilo — pravici; vseučilišče pa še ni bilo zadovoljeno. Trebalo je izključiti to izprijeno mladež iz svetega mesta znanosti; trebalo je očistiti aulo revolucionarcev! Izključili so jih.

Nekoliko teh »nesrečnih, zavedenih in izkvarjenih« duš je zabredlo v Prago, v to gnjezdo dela, v to zatočišče navdušenih Slovanov. Tu so videli ljudi, tu so videli delo, tu so videli napredek! Počeli so studirati češko politično življenje. Naleтели so tu na dogodke, kateri so precej slični njihovim. Videli so pa tudi, da so Čehi energičnejši, vztrajnejši, nego Hrvatje, da imajo boljše sedanost nego Hrvatje in tudi večje upanje na ugodnejšo in boljše bodočnost, nego Hrvatje. Videli so vse to . . .

Evo »Hrvatske Misli«. Započeli so radikalno, nastavili energično, delali vztrajno, zvršili z lepim vspehom. »Hrvatska Misao« (Praga, leta 1896/97) nudi v svojih 8 zvezkih vrlo mnogo koristnega čtiva. Takoj je pokazala jasno: kaj hoče. »Hrvatje in Srbi smo jeden narod, dete jednega očeta! Tudi Slovenci so del tega naroda; na žalost so se tekem let od nas precej oddaljili.« »Mnogi so se že poskušali na jedinstvu, ali vsi z nevspehi.« »Mi smo tudi počeli graditi blagostan naroda našega na temelju narodnega jedinstva z zaupanjem va-se in v narod naš.«

»Hrvatski Misli« so vzkrali poštni debit za Hrvatsko.

Mislili so, da se ideje ubijajo z vzkračenjem?

»Hrvatska Misel« je sicer prenehala, ali ovo ti nadomestila — »Nove Dobe«, lista sjedinjene hrvatske, srpske in slovenačke omladine za književnost, politiko i socijalna pitanja. (V zlatnom Pragu 1897/98.) Kolike li razlike mej »Hrvatsko Mislijo« in »Novo Dobo«! Kolik je tu že napredek v idejah, kolik v razumevanju in izvajanju istih! Ne morem se tu natanjnejše baviti s to prekrasno revijo, samo rečem, da je bila preučena za naše glavice . . . Ni so je umeli, niso jo podpirali! Materijalen glad, najhujši glad!

In mladež v Pragi je brez lista . . .

Kaj pa v Zagrebu? Niso-li izkoreninili vse zlo, vse zlodejce . . . Ne! »Hrvatski Misli« v Pragi se je pridružila »Narodna Misel«, almanah hrvatsko-srpske omladine v Zagrebu. Duh, misli, ideje — iste kakor v »Hrvatski Misli«. Ali ta almanah ni bil dovolj; nekoliko njih je počelo razmišljati o hrvatsko-slovensko-srbskem perijodičnem časopisu v Zagrebu. In evo — dva »borca kremenita«, dr. Franko Potočnjak in Erazmo Barčić, sta razposlala poziv na jedinstveno delo-

vanje. Dne 1. svečana t. l. je izšel prvi broj »Narodne Misli« . . .

Smer in pisava lista nista ugajala madjaronski vladi v Zagrebu; plenila se je številka za številko . . . Redakcija se je ponosno upirala sili z rdečim svinčnikom . . . ali kri ni voda — vsaj dovolite, da se poslužim pristno narodne fraze. »Narodna Misao« je morala začasno prenehati . . .

Radikalni naš duh ne ugaja konservativnim dušam.

Sedaj je omladina tako v Pragi kakor v Zagrebu — brez lista.

Slovenci smo s početka gledali vse to gibanje nekako čudno, ali, ko smo prestudirali v nekoliko to mladež in te ideje, postali smo tudi mi — isti . . . Priklopilo se nas je nekoliko temu mlademu gibanju in ni nam žal; našli smo ljudi, kakoršne smo že dolgo trebali.

Ne oslanjamo se na nikake pergamente, na nikake privilegije z »koža magarčih«, na nikake listine iz dob starodavnih! Mi se oslanjamo jedino na-se in narod naš — saj »Bog je visoko, Car daleko.«

Zadača nam, mladeži, je ta, da temeljito prestudiramo vse sedanje društveno gibanje. Mi nočemo za sedaj iz sebe nikakih specialnih n. pr. književnikov, profesorjev, advokatov, uradnikov itd. Mi hočemo samo ljudi, ki bodo svestni samih sebe, ki bodo znali: čemu so na svetu!

Mladeži ne sme biti več idejal: popivaneje za narod, »umiranje za narod« itd. Mi nočemo za narod »umirati«, temveč delati zanj, zanj žrtvovati svoje sile. Nam mora biti prva naslada delo, težko, pozitivno delo!

Hrvatje, Srbi in Slovenci smo faktično jeden narod — in ako bi tudi ne bili, morali bi ga stvoriti radi bodočnosti naše!

Naprej! Na delo — saj:

Mnogo dum v galovje, mnogo v serdeje ognja!

A. V. Kolečov.

V Pragi dne 24. novembra 1898.

A. K. G.

Politični pregled.

V Trstu, dne 28. novembra.

Zahteve Slovencev pred izvrševalnim odborom desnice.

»Politik« javljajo z Dunaja: Zadnjič že se je poročalo, da je zastopanje z slovenskim šolstvom od strani naučnega ministerstva bilo povodom ostre kritike v »Slovenski krščansko-narodni zvezi« vedenja naučnega ministra Bylandta. Ker pa se je omenjena skupina obrnila do izvrševalnega odbora večine, je sklical vitez Jaworski rečeni odbor v sejo, v kateri sta poslanca Povše in Robič predložila pritožbe ter poročala o upravnem nezaslišanem postopanju naučne uprave zlasti na Koroškem, Štajerskem in Goriškem. Ta opisovanja in te tožbe slovenskih zastopnikov so bile tako prepričevalne, da je eksekutivni odbor po predlogu viteza Jaworskega sklenil soglasno, da bode zahteve Slovencev podpiral najodločnejše ter se potegoval za to, da se te zahteve uresničijo. Umestno bi bilo res, ako bi se gospod naučni minister osebno seznanil z šolskimi odnošaji v jugoslovanskih pokrajinah: na takem inspekcijskem posvetovanju bi se uveril tudi, da je Slovencev tudi na Koroškem, o katerih ekzistenci v tej deželi, grof Bylandt niti ni vedel do sedaj.

Načrt čudne adrese do krone so predložile opozicijske stranke zbornici poslancev v Budimpešti. Res je sicer, kar pripovedujejo gospodje o groznih nasilstvih, ki jih je zakrivil grof Banffy o zadnjih volitvah, ali gospodje pozabljajo, da na Ogerskem delajo vse vlade tako, ako hočejo vzdržati in ohraniti madjarsko nadvladje in tiranstvo v deželi, ki po svoji večini ni madjarska. Ves zistem na Ogerskem, vse to madjarsko nadvladje je jedna sama velika prevara in falzifikacija. A za tako falzifikovanje so navdušeni tudi gg. iz opozicije in vemo, da bi prav ti gospodje sipali ogenj in žveplo, ako bi se prigodil čudež, da bi na Ogerskem res prišlo do vlade, ki bi hotela res svobodnih volitev, čemur bi seveda bila posledica to, da bi narodnosti prišle do veljave, da bi nehala falzifikacija in da bi zbornica v Budimpešti ne bila več madjarska. Mi bi stavili, da bi isti politiki, ki se zdaj zgražajo nad falzifikacijami barona Banffyja, kar divjali, ker se je falzifikacija nehala. Pa še nekaj. Opozicija trdi v svojem načrtu, da baron Banffy in njegova večina izpodkopujeta ugled parlamentarizma in da rušita ustavo, sami pa zahtevajo od krone, naj kar odstrani to vladu in naj ona pomaga opoziciji do moči, zahtevajo torej od krone očitno protikonstitucionalno postopanje. Čudni so ti madjarski gospodje: drug na drugega kažejo s prstom, pa so vsi jednako črni.

Sklep miru med Španjko in Zjedinenimi državami. Zadnji čin te tragedije se je približal svojemu zaključku: danes ali jutri se podpiše definitivna mirovna pogodba. Zastopniki Zjedinenih držav so bili neizprosni v svojih trdih pogojih, zastopniki Španske so protestovali kolikor se je dalo — ali dalje preko protestov ni segal njihov odpor. Španjska mora izpiti kelih pelina do dna, mora ga, ker nima več moči, da bi ga odbila od sebe, in ker nima tudi prijateljev, ki bi se hoteli zavarovati zanjo. Španjska je toliko kak žrtvovati neha la biti kolonialna vlast. Žetev Zjedinenih držav je ogromna — to so bili tudi, kakor smo mi trdili vedno, tisti namišljeni »etični«, »človekoljubni« nameni, radi katerih je Amerika začela ta boj. Drugo vprašanje pa je, da-li ne pridejo Kubanci in prebivalci Filipin z dežja pod kap?!

Domače vesti.

Občni zbor političnega društva »Edinost«. Po neljubi pomoti je v večernem izdanju minole sobote izostal zaključek poročila o tem občnem zboru. Zaključek se je glasil:

Nadalje je doposlal na zbor veleč. dekan in deželni poslanec Josip Kompare nastopno pismo: Osp, 12. novembra 1898.

Velečenjeni g. predsednik!

Prav žal mi je, da se osebno ne morem udeležiti shoda polit. društva; zadržuje me bolezen, ki me muči od 1. tega meseca.

Shodu želim najboljšega vspeha, t. j., pokrepčanja narodnih sil! Naše razmere so tako zamotane, in sedaj v taki temi, da ne more nihče ni približno označiti polazaja. Mi v Istri smo v položaju takem, da rečem lahko: narod obupa, ali pa krene . . . . . kam? Bog ve kam!

Srčen pozdrav

Jos. Kompare.

Kratko zahvalo zborovalcem na uzornem vedenju in zanimanju za razprave je predsednik Mandić zaključil ta velepomembni shod.

Bila je 2. ura popoldne. Ako pomislimo, da je začelo zborovanje ob 9. uri predpoludne, da je bila dvorana ves ta čas lepo polna, da mnogo njih radi opravkov niso mogli ostati ves čas, ampak so ljudje odhajali in prihajali, smemo reči, da je bil to zbor velečasten toliko po zanimivosti razprav, kolikor po številu udeležencev. O tem znamenitem shodu spregovorimo še podrobneje.

Za jubilejno dijaško ustanovo došli so začasnemu odboru sledeči darovi:

Gosp. Fran Kalister	2000 gld.
Tržaška posojilnica	200 „
Miha Truden	100 „
Ivan Mankoč	100 „
Josip Mahne	100 „
Anton Žlogar, župnik v Kranjski gori	1 „
Pevsko društvo »Zvon« na Opčinah	
(čisti dohodek veselice 26. jun. 1898.)	35 „
Goriup Alojzij, Prosek	10 „

Pogorelec Ante, potestnik in trgovec	
na Greti	50 „
Rodbina Macškova v Trstu	20 „
»Delalsko podp. društvo« v Trstu	200 „
Jakob Gomilišček, profesor veronauka	
na e. kr. realki v Trstu	10 „
Matej Andrejevič Trnovec, tržaškega	
višega sodišča svetnik	10 „
Ivan Jesenko, e. kr. gimnaz. profesor	
v Trstu	20 „
Vekoslav Furlan, ces. kr. računski	
svetnik	5 „

Skupaj 2861 gld.

Nadaljne darove sprejema blagajnik dr. Gostav Gregorin v Trstu (Via Molin piccolo šte. 3).

Pozivljamo vse naše rodoljubno občinstvo tržaško in primorsko, da izdatnimi darovi podpre »Dijaško podporno društvo«, ki se ustanovi v Trstu o petdesetletnici vladanja našega cesarja, kateremu društvu je namen podpirati vse primorske slovenske in hrvatske dijake, ki bodo študirali na tržaškem gimnaziju. Naš boj za ravnopravnost našega jezika v cesarskih uradih otežuje najbolj okolnost, da nimamo zadosti slovenskih uradnikov. Koliko nadarjenih mladeničev primorskih mora se odreči študijam, ker jim nedostaje gnotne podpore! Temu nedostatku skušalo bode odpomoči novo društvo in dolžnost je vsakega zavednega Slovenca, da se po svoji moči spomni tega društva, ki postane jedno najvažnejših v nas. V vedi je moč! Bodočnost naše učeče se mladine je bodočnost milega nam naroda!

ODBOR.

Infamija! Druge besede res ne vemo, katera bi bila primerna za označenje postopanja, katero hočemo pribiti tu v večni spomin in pa v izgled, kako daleč more sezati hinavstvo političkih strank in kako trdna je vera glasil takih strank v — slepoto lastnih čitateljev! Kajti treba res slepote za političke barve in prave nebeške nedolžnosti, ako tak spoštovani in verni čitatelj ne vidi in ne opaža, kako njega voditelji in njihova glasila gazijo in teptajo prav ona načela, o katerih govore noč in dan, zjutraj, opoldne in zvečer, ob umestnih in neumestnih prilikah, da so to njihova načela, da so to kardinalne točke političkega veroizvedanja njihovega!

Gororimo o trž. socijalistih in specijalno o listu »Lavoratore«. Slučaj, o katerem hočemo govoriti, pa je res tako kričeč, in zajedno tako poučen in značilen, da bi nikakor ne hoteli, da bi mogel sumiti kdo, da smo, prelagaje stvar na slovensčino, kaj pretvorili, ali kaj tendenciozno zasukali. Zato hočemo navesti izvornik onega dela neke notice v »Lavoratore«, ki je moral vzbuditi najglobejo indignacijo v vsakem poštemem človeku.

»Lavoratore« prave uvodoma, kako da se je morala čudna zdeti vsakomur tista fenomenalna naglica, s katero so se vršile razprave proti Devineem in Nabrežincem. Taka procedura »en bloc« da je nekaj novega v sodnih analih. On pa da ve vzrok tej naglici. Vzrok da je bil 2. december, cesarjev jubilej! Obtoženi da imajo gotovo kakega »svetnika« — zaščitnika gori na Dunaju, ki jim je zagotovil pomiloščenje tem povodom.

Potem pa nadaljuje:

»Ecco un argomento del quale i deputati «osidetti liberali» delle nostre province dovrebbero occuparsi a preferenza che di altre questioni oziose e addirittura malsane, come appunto quelle di lotta nazionale.

Altri partiti, e particolarmente il nostro, diedero il buon esempio in tale oggetto.

Facciano altrettanto i deputati liberali.

L'imparzialità e l'indipendenza dei giudici implicano i sommi interessi di tutto il popolo. A questi sommi interessi ha da volgersi l'occhio vigile di coloro, che dal popolo ebbero il mandato di rappresentarlo.

Noi, socialisti, non siamo quei senza patria che gli avversari nostri credono; ma vogliamo che le questioni nazionali non formino inceppamento all'interesse generale, nè servano di pretesto alla persecuzione, all'odio, all'ingiustizia. Perciò dunque segnaliamo il fatto, grave sempre e forse non nuovo, di alte influenze, che tentano di modificare il corso della Giustizia.

Il pericolo si è segnalato: ognuno faccia, adesso il suo dovere.

To se pravi na kratko: Tako zvani liberalni poslanci naj bi se bavili s to stvarjo. Nepriistranost in nezavisnost sodnikov sti v interesu vsega ljudstva. Socijalisti niso taki brezdomovineci kakor mislijo njihovi nasprotniki. Zato opozarjajo na to dejstvo, to vsakako težko dejstvo, in morda ne novo, dejstvo visokih vplivov, ki skušajo premeniti smer pravosodja. Nevarnost je označena: vsakdo naj stori sedaj svojo dolžnost!

Marsičemu smo že vajeni od strani laških takozvanih socijalistov, ali take infamije pa vendar še ne! Pomiloščenje spada med prerogative krone, in le skrajna brezobraznost mora spravljati to pravico v zvezo z neodvisnostjo sodnikov. Ali to ni še najhuje; uprav grozno pa je, da socijalistiški list, ki sicer vedno grmi proti policijstvu, proti trdosrčnosti sedanje uredbe človeške družbe, proti strogim kaznim, proti zaporom proti narodni tesnosrčnosti, in za svobodo in za humaniteto, da isti list kar hkratu pozivlja najbolj fanatično narodno stranko na vojno proti pomiloščenju, ne morda kakih oblastnikov, bogatinov ali buržoazijeev, ampak siromakov iz najnižih slojev ljudstva!!

To je nečuevo, to je škandal, to je taka infamija, da jej ne vemo prave besede v označenju! A na kulminacijo se povzdiga stvar po dejstvu, da je velikemu delu teh siromakov bil braniteljem mož, ki je glavni urednik »Lavoratore«, da se torej pod njegovim vodstvom ščuva proti temu, da bi bili deležni cesarske milosti oni, katere je zagovarjal on sam!

Nota bene: mi ne bi imeli nič proti temu, ako bi »Lavoratore« načelno obsojal vsaki izgred, vsako nasilje. Ali mi se spominjamo, kaj se je letos godilo po Italiji in sosebno v Milanu, kako so se podirale hiše, kako se je plenilo, kako se je sekirami žugalo celo bolnikom v posteljah, kako so hoteli postelje bolnikov polivati petroljem, kako so morali umirajoče žene hitro nositi v hleve, (kjer so potem izdahnile svojo dušo), da so jih rešili pred poživljenostjo izgrednikov itd. Kaj so bili izgredi v Devinu v primeri z onimi v Milanu?! A spominjamo se, da je takrat »Lavoratore« prav odločno jemal v svoje varstvo te vse drugačne »agressori« in »demolitori«, kako je psoval italijanske oblasti radi kazni, ki so zadele izgrednike! Glede Devincev pa mu ne zadoščajo izredne stroge kazni, ne zadovoljuje se stem, da je kazenskemu zakonu zadoščeno v polni meri, ampak tira svoj srd, svojo jezo in svojo maščevanjaželjnost tako daleč, da sumniči oblasti in da ščuva itak že preveč naščuvano italijansko javnost, zato, ker se boji, da bi bili siromašni Devinci in Nabrežineci deležni cesarske milosti!

In zakaj? Odkodi ta razlika? To je jasno: v Milanu so bili izgredniki Italijani, tu so Slovani! Narodni moment je jedini vzrok, da »Lavoratore« vidi tu črno, kar je bilo tam belo in narobe.

Ako je to socijalistično, ako je to internacionalno, potem smemo pač reči, da je ves socijalizem jedna sama velika laž, jedna sama velika prevara, zločin na onih siromakih, ki v svoji slepi veri in zaupljivosti verujejo v socijalizem in dopri našajo — žrtve zanj.

Dalje se pač ne more segati v nezvestobi do načel, katere ti ljudje v jednomer valjajo po ustih! Dalje ne morejo sezati zloba, hinavstvo in drznost, s katero se za namišljeni internacionalizem skrivati najhuja — narodna mrznja in iz iste izvira joča maščevalnost, naperjena proti slovenskemu življu v deželi!! »Rdeči prapor« nam je zaklical nedavno: Studirajte socijalizem! No, sedaj smo dobili kričeč, dragocen prispevek za sodbo in obsodbo socijalizma — vsaj tržaškega! Sodbo, katero izrekamo jedno samo besedo — infamija!!!

Slovenkam v Devinu. Iz Konjice na Štirskem nam pišejo: V morebitno porabo Vam pošiljam tu prepis pisma, ki ga je pisal naš samski klub zavednim Slovenkam v Devinu: gospodičnam Ples in Šole:

»Milostna gospica!

Vam in Vašim tovarišicam v velepomembnem procesu izrekam v imenu konjiškega samskega kluba navdušeno občudovanje.

Narod, ki si je vzgojil takih hčer, sme zaupljivo zreti v bodočnost.

Mi slovenski samei prisegamo, da se bodo naša sreča v nemala le za tako zavedne Slovenke —

mi prisujemo, da si bomo zbirali družice za življenje le v zavednih Slovenkah, kakor ste Vi in tovarišice tam na obalih sinje Adrije.

Dal Bog, da se Vaša zavednost kmalo naseli v srea vsega slovenskega ženstva!

Kličem Vam vsem gromoviti »Živele!« ter beležim z rodoljubnim pozdravom

Ivan Rožman l. r.,

predsednik samskega kluba v Konjicah.

K vprašanju poboljšanja učiteljskih plač nam pišejo iz Gorice: V svojem zadnjem članku »Odkrita beseda gg. učiteljem« ste izrazili željo, da bi Vam goriški krogi pojasnili, kako je prav za prav z onimi 100.000 gld., kateri znesek ponujajo baje Italijani za zboljšanje gmotnega stanja učiteljem na Goriškem. Tu imate pojasnilo: **O teh 100.000 gld. so slovenski deželni poslanci izvedeli še le sedaj iz časopisov!** V tem dejstvu je menda pojasnila dovolj, zakaj niso mogli vsprejeti te laške »ponudbe«.

Gospod urednik! Vi ste rekli sicer, da ne bodete polemizovali več, ker ste že povedali, kar ste mislili povedati. No, vendar Vas prosimo, da dovolite pa nam le jedno kratko opazko.

Učitelji-dopisniki zanikujejo odločno, da bi bili po naročilu vlade začeli gonjo proti slovenskim poslancem. Za večino gg. učiteljev-dopisnikov velja to prav gotovo, za vse pa ne! Za pričetnike ne! Evo Van. dokaza. V isti hip, ko sta »Slovenski Narod« in dopisnik-učitelj v »Edinosti« jela govoriti o onih 100.000 gld., jel je govoriti okolo tudi okrajni glavar goriški!! Torej so vedeli o stvari učitelji-pričetniki te gonje in — vladne osebe, dočim gg. poslanci niso prav nič vedeli o tem!! Kaj in kako mora sklepati iz tega?!

Veliko poplavo smo imeli v noči od sobote do nedelje po mestu in izven mesta. Zlasti v Barkovljah je poplava napravila veliko škodo. Od tam nam pišejo včeraj zjutraj: Gospod urednik! Že dvajset let je minulo, odkar ni zrla naše oko tako razburjenega in silnega morja, razjarjenega po močnem južnem vetru, kakor je bilo sobotno noč. Ta noč je bila res grozna! Ljudje, stanujoči ob miramarski cesti, niso zatisniti oči vsi noč, boječi se kake grozne katastrofe. Visoko in močno bučeče valovje, — bila je namreč čez noč velika plima — oblivalo je in tako močno razoralo rečeno cesto, da je popolnoma zaustavljena vsaka vožnja proti Miramaru. Na istej cesti leži vse polno grušč in celó ogromnih sten. Človeku, hodečemu po cesti, se zdi, da hodi po kakih razvalinah. Z barkovljanske ladjedelnice je odtrgalo ljuto valovje štiri večje in jedno manjšo barko, katere so se, vsled močnih sunkov in udarcev ob obrežne skale, zdobile na prav drobne kose; dve drugi ste pa močno poškodovani. Ubogi ljudje, kako naj si nabavijo druge, ko so bile iste (razun pičlih, a žalibog od trtne uši že skoro uničenih vinogradov) **njihovo vse**, z čemer so preživljali sebe in ubogo družino. Škoda znaša nad 2000 gld. Nesrečni poškodovanci se imenujejo: Franc Martelane (Puš), Matija Perot (Tiče), Mihael Martelane (Cinkvina), Kristijan Cuban, Anton Martelane in Jurij Martelane. Upa se, da slavna e. k. pomorska vlada ne zapre duri nesrečnim poškodovancem, ampak, da jim pomore iz sedanjih stisk, kolikor ji bode mogoče, in to čim prej, tim bolje.

Razun tega je opaziti še drugih škod in to v veliki meri v kopeljih znanega Cesarja, kjer je valovje polomilo, razbilo in odneslo vse, kar je le moglo, tako, da bode moral g. Cesare šteti lepega denarja za popravo istih.

Na železniški progi državne železnice pod Greto je tudi vse razorano in grušč je popolnoma zagrnil progo najbližjo obrežju, tako, da se vagoni, ki so sedaj slučajno na istej, ne morejo toliko časa premakniti, dokler se proga ne očisti do dobra. Tudi iz drugih krajev, ležečih ob morju, čuje se žalosten glas o velikih škodah. Valovje se huduje še vedno, a ne več tako močno.

Opazovalec.

Slovenščina in naši uradniki. Iz Rogatec se nam poroča: Nek tukajšnji uradnik zna sila malo slovenski. Nedavno je vprašal nekega kmetiča: »Ali ste pežicar (posestnik)?« Kmet ni razumel tega ter se je odrezal: »Gospod, jaz nisem presica!« — Nekemu kmetiču pa je taisti gospod, sedé za mizo v svoji uradni sobi, zaukazal: »Stopite prek!« (pač mesto »napreje«) in kmetič se je začel spravljati na mizo, da bi prišel »prek«. Ali ni

to gorostasno? In takih uradnikov, ki tako bore malo znajo slovenski, je dve tretjini na Spodnjem Štajarskem.

»Sl. Gosp.«

Nekaj za smeh. Bilo je nedavno o priliki nekih izgredov nekod — v Evropi. Politična oblast je poslala močno oboroženo silo na lice mesta pod poveljstvom mladega političnega uradnika. Ta pomoč pa je prišla, kakor prihajajo navadno dobre misli in brizgalnice gasilcev — prepozno. To je: ko je že vladal popolen mir in ko je bilo »delo« že dovršeno. To sicer ni bilo nič hudega, a mlademu političnemu uradniku ni bilo prilike, da bi pokazal svojo gorečnost in svojo eneržijo. Toda njega ni to motilo prav nič. Vel se je kakor da še najmočnejše plapolal plamen upora, izdajal je vsaki hip novih ukazov in odredb, in vse v ojestrem slogu, mogočnim naglasom. Stopal je po kraju kakor kak Alba med Nizozemci. In glej čudo! — **Vkljub** temu je ostalo prebivalstvo povsem — mirno!! Njegovi viši pa so hvalili njegovo eneržijo in neumornost. Toda, tudi nesreča ne počiva nikoli! Nekega dne je izdal strogi ukaz: »Ob 7. uri zvečer morajo se zapreti vsi javni lokali in vse hiše sploh in vsi prebivalci morajo od 7. ure zvečer naprej — **spati!**« Ta odredba je vzbudila splošno začudenje, tu in tam tudi ogorčenje, a največ smeha. — Prišel je tudi h krčmarju, kamor je on z 7 oficirji, odlično družbo, vred zahajal obedovat in večerjat. Tudi tam je ponovil ta svoj ukaz z naglasom, seveda, ki se spodobi nasproti upornikom. Ko ga je krčmar vprašal ponižno, kaj da naj store, če ne bodo mogli spati, odrezal se je naš Alba: »Morate!«

Zvečer malo pred 7. uro so prišli oficirji in nekateri drugi v krčmo ter se niso malo začudili, ko jim je krčmar povedal, da nocej ne bo nič z večerjo, ker mora takoj zapreti ter leči spat in se tudi zares pogrezniti v spanje. »Budalost!« — je zakričal neki oficir — »ali naj stradamo radi onega . . . Zaprite njega ven, a nam postrežite kakor se spodobi poštenim ljudem!« Krčmar se je res dal omehčati, zaprl je sicer gostilno, a svoje goste je pogostil pošteno. Kmalo potem je potrkal nekdo na vrata. »Kedo je?« je vprašal krčmar. — »Jaz sem, politični komisar! Odprite!« bil je odgovor. »Kaj bi radi? Ali se je zgodila kaka nesreča?« je vprašal krčmar, ki je bil ob enem župan. »O ne, večerjat sem prišel!« je odvrnil prišlec. »Žal mi je«, je odvrnil krčmar, »kajti sedaj moramo vsi spati.« »No, no, meni že lahko odprete«, ga je tolažil lačni komisar! »Nikakor ne!« je odvrnil krčmar. »Odredbam oblasti se moramo pokoriti vsi. Pred zakonom smo vsi enaki! Sploh pa bi vam ne pomagalo, tudi če Vam odprem, ker so se vsi moji, pokorni državljani, vsled Vašega ukaza pogreznili v globoko spanje. Klanjam se!« In gospod komisar je moral leči oni večer brez večerje, ker so bile tudi ostale krčme vse zaprte. Pri županu zbrana družba pa se je gostila do pozne ure; tudi smeha ni manjkalo na račun izključenega lačnega, pregorečnega komisarja!

Napad na g. Gombača. Sodišče v Brežicah je že pričelo preiskavo radi napada na potovalnega učitelja g. Gombača. Jednega napadaleca so že prijeli.

»Slovansko pevsko društvo« v Trstu pripravi torej svoj veliki koncert v soboto 3. decembra. Imeli smo priliko poslušati nekatere vaje in se nismo mogli načuditi veliki požrtvovalnosti gospoda pevovodje. Trudi se neopisno mnogo in to ni čudo, ako se pomisli, da se bodo na koncertu pele krasne a silno težke pesmi, kakoršna je na pr. Försterjeva »Ljubica« in Vodnikov venec. Dobro peti take pesmi ni lahko, od »Slovanskega pevskega društva« pa se pač ne more misliti, da bi ne bilo gotovo svoje stvari. Zato se že naprej veselimo užitka, ki ga pričakujemo od umetniškega večera prihodnje sobote.

Delavsko podporno društvo pozivlja vse one člene, ki so vložili prošnje za jubilejski dar, da se zglasé prihodnji petek, dne 2. decembra od 12. do 1. ure popoldne v društvenih prostorih, kjer se razdele darila.

Isto javlja, da društveni prostori ostanejo dne 2. decembra zaprti. Odbor.

Odbor »Tržaškega podpornega in bralnega društva« je odločil znesek 100 kron v proslavo petdesetletnice za svoje najrevniše člene in udove bivših mnogoletnih členov. Prošnje je uožiti v društveni pisarni do srede dne 30. t. m.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Greti je nabrala izredna družba, pijoča pikolit pri »Narodnem eksekutorju« v Barkovljah, 4 krone.

Brzjavni promet z San Salvador-Jem. C. kr. poštno in brzjavno ravnateljstvo nam javlja: Brzjavke, namenjene na San Salvador, podvržene so vladni kontroli v Libertad-u.

Popravek. Z Dunaja nam pišejo: V notici, ki smo Vam jo bili doposlali o Aškere-Hribarjevem častnem večeru v dunajski Sloveniji, se je urinila, po pomoti, beseda »najmlajšima«. Dotični stavek se mora torej glasiti: »akademsko društvo »Slovenija« svojima častnima členoma itd.«

Akademsko društvo »Slovenija« na Dunaju priredi dne 2. decembra t. l. svoj III. redni občni zbor z nastopnim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. čitanje zapisnika občnega zbora bratskega društva »Triglava«; 3. poročilo odborovo; 4. slučajnosti. Lokal: Restavracija Robitschek I. Wipplingerstrasse. — Začetek ob 1/2 8. uri zvečer. Slovanski gostje dobro došli!

Štajerske novice. Dne 14. t. m. se je v Podgorju pri Slov. Gradu ubila slovaška krošnjarija Marija Bunčak. Natovorila si je mnogo blaga, a na strmi poti se jej je izpodtaknilo in padla je v brezno, kjer so jo našli mrtvo. — V Šoštanjju je dne 13. t. m. utonil Marko Pue, delavec v ondotni tovarni. — V Št. Lenartu nad Laškimi Trgom je bil dne 20. t. m. dobro obiskan ustanovni shod ondotnega novega bralnega društva. — V Ptujju so se sprla dva častnika in neki civilist. Častnika sta konečno potegnila sablji in nevarno ranila civilista. — Dne 26. t. m. je v mestu Ptuj in v okolici divjal strašen vihar. Utrgal se je oblak in lilo je kakor iz vedra. Na mnogih krajih je udarila strela.

Urednik »Obzora«, gospod prof. Josip Pasarić je dne 24. t. m. popoldne nastopil svojo kazen — štirimesečno ječo — v sodnem dvoru v Zagrebu. To kazen je menda ujel vsled prakse, ki so jo uveli na Hrvatskem po velikem »svobodoljubju« — »čistih«. A ti čisti se jako motijo, ako menijo, da je tudi po zakonih javne morale že čist vsakega madeža oni, ako je spravil svojega nasprotnika v zapor. Sodnik mora soditi po črki pisanega zakona; a kolikokrat se dogaja, da obsoja, ker mora, ker ga v to sili §, dasi bi neredkokrat, ako bi smel slušati svoje mnenje, ono uverjenje, ki je nosi v srei vsej stvari, najraje osvobodil obtožencea in posadil na obtožno klop — tožitelja. Zapor je neljuba stvar za vsakogar in tudi za gospoda Pasarića, ali v glavnem ne treba, da bi se žalostili vsi oni, katere so »čisti« spravili v zapore — in jih najbrže spravijo še —: ne treba se jim bati, da se jim je poslabšalo moralno stališče pred svetom, najmanje pa nasproti — »čistim«, ki od zgolj in same čistosti lep del svojega življenja izgubljajo po sodiščih. In že naše priprosto ljudstvo ima svoje posebno mnenje o takih ljudeh, ki nikjer drugje ne vedo iskati svoje časti, nego na kazenskem sodišču.

O razpravah proti Nabrežincem in Devičincem piše praška »Politik« na razsežno. Zatrdivši, da je vedenje primorskih italianissimov na dan smrti cesarice Elizabete bilo v povod tem izgredom, pravi praški list, da so kazenske obsodbe po svoji strogosti provzročile splošno vzgledavanje. Tudi drugod — tako nadaljuje »Politik« — so se dogodili slični in celó večji ekscesi, ali tako strogih kazni ne nahajamo v kazenskih razsodbah. Obtožbe se glase vse skozi na zločinstva, za kakoršna je naj² večja kazen določena s petimi leti. Kar seza čez to mejo, spada pred porotno sodišče. Če se torej na izgredih ni dogodilo nobeno zločinstvo, ki bi se više kvalifikovalo v meri kazni, potem je to vsakako okolnost, katero treba jemati v poštev o splošnem presojanju dogodivših se kršenj zakona. Navadno se v takih slučajih sučejo razsodbe v prvi polovici maksimuma, da, v slučajih, vrednjih posebnega ozira, poseza sodišče celo pod najmanjo mero kazni. V predstojećem slučaju pa se gibljejo razsodbe većinoma v drugi polovici ali celo tesno blizu maksimuma.

»Politik« govori potem podrobno o slučaju Plesovem in zaključuje vsklikom, katerega — si ne upamo zapisati!

Iz-pred porotnega sodišča. Razprava proti Petronio, ki je obdolžen, da je ob smrti svojega bogatega dobrotnika Scandelle podložil oporoko, s

katero je imenoval samega sebe dedičem velikega premoženja, se je nadaljevala včeraj in tudi danes še ni dovršena. V soboto popoldne so se čitali razni kazenski spisi, a med istimi je bila velezanimivo izvestje dveh izvedencev pisavi, katero je bilo predloženo že na civilnopravni razpravi. To izvestje osuplja nekako človeku po svoji — kako bi rekli hitro? — dalekosežni podrobnosti in samozavestnosti. Uvodoma govori to izvestje o znanstveni strani presojevanja pisave in govori potem na sintetičen način o vplivu značaja na pisavo človeka. O predloženih jima pisnih trdita obtožena z vso gotovostjo, da jih je pisal pokojni Scandella, dočim so na drugih dokumentih, zlasti oporokah, črke zložene umetno in je videti, da je pisava ponarejena. Izvestje govori dalje, kake se pisne poteze podedujejo istotako kakor se podedujejo moralne lastnosti. Izvedena trdita po pisavi sobotne Marije Bachioeco o značaju iste, ter pravita, da je ista nagle jeze, malo pridna v lišnih opravkih itd. O Alojziju Petroniu pa pravita, da je nervozen, imetjaželen, skop, hlepen po dobičku, da mu je doba — nad 50 let. (Petroniu pa je v resnici le 36 let). O pok. Scandellu pa pravita slednjič da je bil pošten in pravičen značaj.

Po prečitaju tega izvestja sta morala oba govornika odgovarjati na razna vprašanja, stavljena jima sosebno od braniteljev. Poslednja sta opozarjala sosebno na protislovja v izvestju, kakor n. pr. gledajo starosti in značaja. Ker se je občinstvo smejalo mej tem izpraševanjem, je je opominjal predsednik najresneje, a galerijo je dal izprazniti.

Izvedena sta uverjena, da so oporoke po pokojnem Scandelli ponarejene, toda nekateri podpisani se kažejo, kakor da niso od Petronia, ampak od kake druge roke.

»Naša straža.« Pod tem zaglavjem bode naš list priobčeval vse javnosti namenjene in za javnost pripravne novice v novem vseslovenskem društvu. Danes pričujemo z imenikom pristopivših članov. Da bo vsakdo vedel, naj ponatimemo še jedenkrat § 6. društvenih pravil o »dolžnosti udov«. Glasi se: »A. Udje morajo plačevati svoje doneske, in sicer: Ustanovni jedenkrat za vselej vsaj 50 kron in razdelé lahko svoje plačevanje na 5 let po 10 kron Redni udje plačajo vsaj 1 krono na leto. B. Društva in zadruga morajo odrajtovati svoje letne doneske, katerih svota se razmeram primerno dogovori z načelstvom, ki pa ne sme znašati manj nego 10 kron«.

Razen gg. dr. Majaron in dr. Krisper ki sta plačala vsak po 200 kron ustanovnine, postali so društveni ustanovniki in ustanovnine ali vso ali deloma že vplačali že sledeči gospodje: državni poslanci: Josip Žičkar, dr. Andrej Ferjančič Fran Povše, Josip Kušar, Ivan Veneajz, Ivan Robič, Josip Pogačnik, dr. J. E. Krek, dr. Ign. Žitnik, Vilj. Pfeifer, Fran Škulje, H. vitez Berks, dr. Lavoslav Gregorec, Vekoslav Spinčič, dr. Ant. Gregorič, dr. M. Laginja, grof Alfred Coronini; dalje gg.: Stjepan Gjiivić poslovođa posojilnice istrske v Pulju, dr. Ivan Dečko, odvetnik v Celju, Fr. Lončar, poš. tajnik, dr. Josip Sernee, odvetnik v Celju, dr. J. Hrašovec odvetnik v Celju; kot redni udje se pristopili in plačali gg.: Lenart Janez, župnik v Poličanah, 2 kroni, Šebat Anton, kaplan v Poličanah 1 K, Detiček Janez, posestnik v Poličanah 1 K, Kokalj Janez, učitelj v Poličanah 1 K, Marinič Jakob, župnik v Majšbergu 1 K, Korošak Jakob kaplan v Ločah. 1 K, Lednik Anton, župnik v Ločah, 1 K, Šanda Janez, kaplan Makolah, 1 K, Jerman Janez, župan v Makolah 1 K, Fran Pavšnar, krojač v Ljubljani, 1 K, Matej Trepal, sem. duh. v Celoveu 4 K, Lucinka Šare v Ljubljani, zbirka 6 kron 50 vin., Ivan Kavčič v Radgoni 1 K, Iv Novak, trgovec, Dole pri Litiji 4 K, Terpin, kaplan, Šmartno pri Litiji 1 K, Grgor Šlibar, Rudnik 1 K, Fran Pehlar župan v Dolu (Štajersko), 2 K, Alojzij Podmanik užitniški uradnik v Dolu 1 K, Anton Štefančič, krojač, Hrastnik, 1 K, Fran Majcen, trgovec v Dolu, 1 K, Anton Šebat kaplan, Poličane, 1 K, Anton Guns, nadučitelj v Dolu 1 K, Jerica Guns, nadučitelj, soproga v Dolu, 1 K, Gregor Trdina, poslovođa v Ljubljani, 2 K, Adela Možetič, učiteljica v Soleanu, 1 K, Franica Dermastija v Vodmatu, 1 K, dr Jenko, asit. v deželni bolnici v Ljubljani, 1 K, dr Zarnik, secund. v dež. boln. v Ljubljani, 1 K, dr Krajec, secund. v dež. boln. v Ljubljani, 1 K, dr Karfig, secund. v dež. boln. v

Ljubljani, 1 K, dr. Janovič, secund. v dež. boln. v Ljubljani, 1 K, dr. Leo Kraft cand. med., Dunaj, 1 K, Tone Brecej, cand. med. Gradec, 1 K, Franc Pretnar, blagajnik mestne hranilnice v Ljubljani, 1 K, Pavel Hudovernik, not. kand., Kostanjevica, 1 K, Pavel Lozar, trgovec, Ljubljana, 1 K, Peter Sevnik ml. trg., Ljubljana 1 K, Hus Zdravko, farm. Ljubljana, 1 K, Hus Gjuro, abit., Zagreb, 1 K, A. Gerbec, novomašnik, Gorica, 1 K, Jakob Čemažar, novomašnik, Trst, 1 K. (Zvršetek pride.)

Pod vlak je legel dne 24. t. m. na Viču na Kranjskem vojaški novine A. Ogrin in je bil tudi povožen. Kose trupla so prenesli v mrtvašnico na Viču, pozneje pa, po naredbi, v artilerijsko vojašnico.

Loterijske številke, izžrebane dne 26. t. m.:

Dunaj	81	89	16	29	2
Gradec	32	53	25	42	74

Koledar.

Danes v ponedeljek 28. novembra: Eberhard, šk.; Sostan m Jutri v torek 29. novembra: Saturnin, m.; Filomen, m.

Solnčni:		Lunin:	
Izhod ob 7. uri 46 min.		Izhod ob 3. uri 43 min.	
Zahod „ 3. „ 50 „		Zahod „ 8. „ 13 „	

Ta je 49. teden. Danes je 331. dan tega leta, imamo torej še 34 dni.

Brzovjavna in telefonična poročila (Zadnje vesti.)

Kastav 28. Občinsko zastopstvo kastavsko se je danes sešlo v svečano sejo povodom petdesetletnice vladanja Njegovega Veličanstva. To zastopstvo je izreklo svojo neporušno zvestobo ter izrazilo najudanejo čestitko. Sklenilo je proslaviti 2. dan decembra zvonjenjem, razsvetljavo in streljanjem na predvečer — a udeležbo na sv. maši na dan 2. decembra. V trajni spomin se odpuste občinarjem razne dolžne pristojbine, se zasnujeta štipendijalni zaklad 4000 gld. in ubožni zaklad 2000 gld., povspeši se gradnja ceste Klana-Paka ter Studena-Rečina-Sarsoni ter se zgradi kapelanski dvorec v Bergudu.

Jelušič, načelnik.

Lvov 27. Hranilnica v Tarnopolu je povodom petdesetletnice vladanja Nj. Veličanstva cesarja sklenila ustanoviti mizarsko šolo in je v ta namen podarila kakor ustanovno glavnicu 25.000 goldinarjev.

Praga 28. Sinoči so imeli nemško nacionalni študentje neki shod. Vzlie opominu komisarja so razprave imele odločno političen značaj. Konečno so jeli peti neko pangermansko pesem, po napevu cesarske pesmi avstrijske. Komisar je na to razpustil zborovanje.

Budimpešta 28. Danes so bili zopet izgredi po ulicah. Policija je razpršila demonstrante. Demonstracije so bile naperjene sosebno proti baronu Banffyju. V zbornici se nadaljuje obstrukcija pomočjo glasovanj po imenih.

Budimpešta 27. Cesar je iz svojega privatnega premoženja podaril 4000 gld. za uboge v Budimpešti in 300 gld. za uboge v Gödöllö.

Pariz 28. Dreyfusova soproga je prejela od svojega moža naslednjo brzovjavo: »Veselim se z vami vred. Jaz se počutim dobro, duševno in telesno«.

Bukarešta 27. V prestolnem govoru, s katerim je bila otvorjena zbornica, je kralj konstatoval najprvo prisrčne odnošaje napram vsčim državam; potem je omenjal svoj obisk pri carju, kateri obisk je na mnogokateri način pokazal resnično prijateljstvo; kralj se je spomnil tudi obiska na Dunaju, da je izpolnil žalostno dolžnost — po udeležbi na pogrebu cesarice Elizabete. Izrazil je cesarju Franu Josipu svoje iskreno sožalje. Nadalje je omenjal udeležbo Rumunije na konferenci proti anarhistom. Rumunija se udeleži tudi konferencie radi razoroženja, kateri je plemenit namen, da narodom zagotovi dolgotrajen mir. Kralj upa, da bode zbornica skrbela za armado in je rekel, da je treba, da sodelujejo vsi na povzdigi domovine.

Listnica uredništva.

Neki učitelj na Goriškem nam je pisal nastropno pismo:

»Čast. gospod urednik!

Izvolili ste natisniti mesto dopisa dopisnico, katero je čitalo sto očes in katero ste po svoje porabili in z grozoto opominjali čitajoče občinstvo in goriške poslance na nezaslišani greh! Res, vedno lepše... Pri tem pa še tako zavijate, da mora vsakdo

misлити, kakor da sem jaz dopisnik, ali vsaj eden izmed najhujših dopisnikov v »Uč. Tovarišu«. Kako morete Vi, gospod od tega?! Še svoj živ dan nisem ni črke napisal omenj. listu, nisem njegov naročnik in ne čitatelj! Da-li se pa vjemam z njegovim pisanjem, to je moja stvar; Vas menda ne pojdem prašat. Podpisani sem n. pr. vedel, da Vas je naprosil g. Gabršček za pomoč in dobro mu služite, a nisem Vam hotel nič reči, misleči, da boste voljni ne samo proti temveč i za odpirati svoj list, da se to naše nedostojno sramotno stanje enkrat prav pojasni in reši. Toda naj bo; zastoj je vsake besede. »Zaplankana« Vam ostane Goriška in nič več pravice menda ne boste imeli, vtikati se v njene zadeve, nego je ima »Slov. Narod«!

Z odličnim spoštovanjem se bilježim

N. N. «

Gospod dopisnik naj se jezi kakor hoče: mi nismo mogli drugače, nego da smo tudi to ovetje presadili v javnost da bodo vedeli vsi gg. učitelji, kako nekaterniki postopajo z nami, in da bodo potem mogli soditi sami.

Najprvo bodi povedano gosp. dopisniku, da njegovega dopisa nismo priobčili zato, ker smo hkratu z istim prejeli drug, dolg, za povspeševanje učiteljske koristi veliko primernejši in boljši dopis, katerega smo tudi priobčili doslovno in brez vsake opazke.

Njegovo dopisnico pa smo priobčili, ker je obsezala grdo psovko na vse goriške poslance brez izjeme. Gospod dopisnik je porabil za to odprto dopisnico, torej — ni hotel, da to njegovo menenje o poslancih ostane tajno. Zadovoljen bi moral biti torej, da smo ustregli njegovim intencijam, s tem, da smo temu njegovemu menjenju poskrbeli še več publicitete. Ali ne?

Povdarjamo pa, da nismo imenovali ni imena ni kraja; s tem pa odpada tudi predbacivanje, da smo njega identificirali z dopisniki v »Učit. Tovarišu«. Mi smo hoteli le pribiti tipičen slučaj iz vrst onih gospodov, ki se v rečenem listu prav brez vsacega ozira zaganjajo v poslance. Sicer pa ne umemo te nevolje g. učitelja, ko je vendar jasno razvidno iz gori priobčenega pisma, da ni baš nasproten temu, kar se piše v »Učit. Tovarišu«.

Da pa smo priobčili tudi to sedanje pismo, imamo tehtnega vzroka dovolj. Pred vsem nam je znano, da se to, kar nam gospod piše tu, prav pridno razširja med učitelji po občevanju od osebe do osebe, v drugo pa je insinvacija, da služimo le kaki pojedini osebi, da torej nimamo svojega menjenja, tako drzna, da bi ne smela ostati brez odgovora. In vendar ne moremo odgovarjati, ker v našem uredništvu nimamo — loparja na razpolago, ampak le pošteno besedo, argument. Insinvacija je tem drznejša, ker ve ves svet, da gonja se ni bila pričela samo proti goriškim, ampak tudi istrskim poslancem. Na tako krivico nismo mogli in nismo smeli molčati! Mi ne govorimo dalje o tem, ker smo govorili dovolj; čujemo pa, da se od druge strani pripravlja klasičen dokument v dokaz, kje so bili v Istri do sedaj prijatelji in kje neprijatelji učiteljstva. Le malo potrpljenja; se že pojasni vse! In potem bode na gospodih učiteljih, da pokažejo, da-li jih je res volja slediti — prijateljem gospoda Gambinija in onim drugim krogom, ki so tudi prijatelji gosp. Gambinija.

Kar pa se dostaje grožnje z »zaplankanjem« Goriške pred našim listom, odgovarjamo jednostavno in na kratko, da nas tudi taka grožnja ne more odvrniti od tega, da ne bi branili — krivično napadenih!

Najnoveja trgovinska vest.

New-York 27. novembra. (Izv. brzovjav.) Pšenica za december 74 ⁵/₈, za maj 71. ⁷/₈ Koruza za december 39, za maj 39. ³/₄ Mast 527

100 do 300 gld.

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika vrazpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srčk. Ponudec pod naslovom **Ludwig Oesterreicher v. Budimpešti, VIII Deutsegasse 8.**

Kolesar, a ne prodajalec naj sodi o kolesu

Kdor želi omisliti si v resnici

kolo najboljše vrste od sloveče avstrijske znamke

„Styria“ in „Styria“ original

— naj se obrne do —

L. Colobig v Trstu,

Via del Torrente števil 10.

Jedini in glavni zastopnik za: Trst, Primorsko in Dalmačijo.